

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 31. mai 2022

Sak

2022/0370 Stiftelsen Lademoen Kunstnerverksteder - 981 412 583 - klage over vedtak om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Stiftelsen Lademoen Kunstnerverksteder (klager) søkte 31. august 2021 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2020. Søknaden gjaldt et kompensasjonsbeløp på 145 700 kroner etter forenklet modell.

Lotteritilsynet avslø søknaden 16. desember 2021, med den begrunnelse at stiftelsens virksomhet kommer næringsinteresser til gode.

Klager anfører at klager har rett til merverdiavgiftskompensasjon ettersom klager ikke kan anses å drive økonomisk aktivitet. Det kan trekkes paralleller til kommunale konserthus, hvor det bare er konserter og andre forestillinger hvor publikum gjennom billetten dekker de reelle kostnadene, som anses som økonomisk aktivitet. Kun i disse tilfellene er merverdiavgiftskompensasjon avskåret. Kunstnere som har «ikke-kommersielle» forestillinger mv. i konserthus og får en fordel av å benytte konserthuset gratis, vil ofte ha utøvelse av kunsten/forestillingene som del av sin hovedvirksomhet/yrke. Dette uten at det begrenser kommunens rett til kompensasjon for merverdiavgift på anskaffelser som gjelder konserthuset. Videre tilsier dette at Lademoen Kunstnerverksteder, på lik linje med kulturhus som eies av en kommune, stiller fasiliteter til disposisjon for utøvelse av kunst, og slik har aktivitet som gir rett til kompensasjon av merverdiavgift.

Kunstnere som benytter seg av fasilitetene til klager er billedkunstnere og kunsthåndverkere, som er de som har laveste inntekt av alle type kunstnere, henholdsvis 89 000 kroner og 106 000 kroner i gjennomsnittlig årlig inntekt (tall fra 2013 i Kulturdepartementets nyeste rapport om kunstnerøkonomi (2015)). Til tross for Kulturrådets nasjonale oppdrag om å stimulere kunst og kultur som næring er dette dessverre langt fra virkeligheten for billedkunstnere og kunsthåndverkere, selv om de fleste visuelle kunstnere er organisert som selvstendig næringsdrivende.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Kunstforeninger fra hele Norge, inkludert de som stiller utelukkende kunst fra profesjonelle kunstnere, som Oslo Kunstforening og Kristiansand Kunstforening, har rett til kompensasjon for merverdiavgift, og klager bør vurderes likt som disse.

Tilgang til kunst av høy kvalitet, altså fra profesjonelle kunstnere, er et viktig samfunnsoppdrag i et hvert samfunn. Lademoen Kunstnerverksteder sitt arbeid med å muliggjøre produksjonen og formidlingen av denne kunsten gir positive bidrag til publikum, nærmiljøet, utvikling innen kultursektoren og gir økte muligheter for en bred krets av kunstnere til å utøve kunsten/tilegnet kunstfaglig kompetanse.

Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 3. mars 2022 til Lotterinemnda for behandling.

Klager har inngitt merknader i e-post 18. mars 2022.

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget for ordningen er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.

Det følger av forskriften § 3 tredje ledd bokstav f) at det gis ikke merverdiavgiftskompensasjon for «virksomhet som kommer næringsinteresser [...] til gode».

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Stiftelsen Lademoen Kunstnerverksteder sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 16. desember 2021 om avslag på søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2020.

Formålet til stiftelsen fremgår av vedtektene § 3, som lyder slik:

- «stille godt utstyrte og rimelige produksjonsverksteder til rådighet for alle som arbeider profesjonelt med kunst
- drive kunstfaglig og tverrfaglig virksomhet som synliggjør verdien av visuell kunst, stimulere til økt bruk av kunstnere i samfunnet og bidra til økt bevissthet om det potensialet som ligger i et skapende miljø
- bidra til økt kontakt og utveksling mellom kunstnere bl.a. ved å drive en gjesteatelierordning i samarbeid med andre parter
- arrangere prosjekter, kurs, seminarer o.l. som kan stimulere til kunstfaglig utvikling og utveksling»

I årsrapporten punkt 2 fremgår det:

«Lademoen Kunstnerverksteder (LKV) er en stiftelse som driver et produksjonsfelleskap for profesjonelle kunstnere, en tverrfaglig gjestekunstnerordning og BABEL visningsrom for kunst. LKV holder til i en tidligere skolebygning fra 1906, og inneholder 42 atelierer for profesjonelle kunstnere og fellesverksteder for tre og metall, mørkerom samt litografi- og grafikkverksted. I det gamle gymbygget huser vi fire leiligheter for gjestekunstnere. Per i dag har 46 kunstnere arbeidsplass ved LKV. I tillegg har hvert år ca 25 gjestekunstnere fra ulike deler av verden opphold ved LKV fra en til tre måneder. LKV's fasiliteter benyttes også av eksterne leietakere som leier prosjektrommene og fellesverkstedene for egne kunstproduksjoner i kortere perioder.»

I Enhetsregisteret er klager registrert som «et atelier- og verkstedhus for profesjonelle billedkunstnere».

Basert på opplysninger i søknaden, vedtektene, årsrapporten og Enhetsregisteret, er Lotterinemndas vurdering at klagers virksomhet ivaretar profesjonelle kunstners interesser. Klager har opplyst at de fleste kunstnere er organisert som selvstendig næringsdrivende. Kunstnerne som benytter seg av tilbudet fra klager får tilgang til produksjonsverksteder, visningsrom og/eller boliger, samt markedsføring. Nemnda mener at dette tilsier at organisasjonens virksomhet i hovedsak kommer næringsinteresser til gode. Se til sammenligning Lotterinemndas vedtak i sak 2020/200. Virksomheten faller dermed utenfor ordningen for merverdiavgiftskompensasjon, jf. forskriften tredje ledd bokstav f.

Klager har vist til at klager kan sammenlignes med kommunale konserthus, hvor det kun er konserter og andre forestillinger hvor publikum gjennom billetten ikke dekker de reelle kostnadene. Klager har i denne forbindelse vist til en uttalelse fra Finansdepartementet som tilsier at slike organisasjoner har rett til merverdiavgiftskompensasjon. Uttalelsen knytter seg imidlertid til forskriftens unntak for kompensasjon som kan komme i konflikt med statsstøttereglene, som nå reguleres i forskriften § 3 tredje ledd bokstav h. Når Lotterinemnda har kommet til at klager faller utenfor ordningen etter forskriften § 3 tredje ledd bokstav f, er det ikke grunn til å vurdere bestemmelsen i bokstav h.

Klager anfører videre at Oslo Kunstforening og Kristiansand Kunstforening får merverdiavgiftskompensasjon og at klager på lik linje burde få det. Lotteritilsynet har vist til at disse foreningenes formål generelt gjelder formidling av kunst i samfunnet, mens det fremgår av klagers vedtektsfestede formål at klagers lokaler og fasiliteter benyttes av personer som arbeider profesjonelt med kunst. Den delen av klagers virksomhet som innebærer arrangementer og annet rettet mot publikum er mindre fremtredende. Lotterinemnda kan på denne bakgrunn ikke se at det foreligger noen usaklig forskjellsbehandling.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk